

Leidžia

ACHEMOS
IR NAFTININKŲ
PROFESINĖS
SAJUNGOS

Tik būdami vieningi galime įveikti sunkumus

VIRGINIJA VILIMIENĖ

Naftininkų profesinės sąjungos tarybos pirmininkė

KOMANDA – tai grupė žmonių, kurie vienijasi dėl bendro tikslo. Tai reiškia, kad užduotys atliekamos ne pavieniui, ne dirbant tik greta (nors ir labai gerai sutariant), o bendromis jėgomis, kartu. Komandos nariai drauge veikia – planuoja, atlieka, taiso, derina ir įgyvendina. Tam reikalingas konstruktyvus bendravimas. Konstruktyvus bendravimas – tai pirmiausiai bendravimas nemanipuliuojant, atvirai, neturint nuo pašnekovo (o kartais – ir nuo savęs) „paslėptų“ tikslų.

Dirbti komandoje – tai prisiimti dar didesnę atsakomybę ne tik už savo darbo rezultatus, bet ir už kitų komandos narių indėlį ir darbą siekiant bendros sėkmės.

Komandos tvirtumas ypač išryškėja, kai iškyla kritinės situacijos. Kai įmonę ištiko finansinė krizė, visi patyrė nemažą šoką, o profesinės sąjungos derybininkams tapo nepalyginamai sunkiau susitarti su darbdaviu, nors derybos ir iki tol niekada nebūdavo lengvos.

Komandoje veikiančių žmonių pozicijos, požiūriai ir net situacijos suvokimas gali skirtis, tačiau turi būti randamas vieningas sprendimas siekiant bendro tikslo. Tad koks gi mūsų, Naftininkų profesinės sąjungos, tikslas? Svarbiausia – išsaugoti bei didinti darbuotojų darbo ir socialines garantijas bei gauti už darbą orų atlyginimą. Profesinei sąjungai reikia nuolat reaguoti į besikeičiančias rinkos sąlygas ir laviruoti tarp to, kad nežlugtų įmonė, bet kad ir darbuotojams būtų užtikrintas orus darbo užmokesčio bei kitos garantijos. Stengiamės, kad nebūtų sumažinti atlyginimai, tačiau išsaugoti visas turėtas garantijas yra labai sudėtinga.

Anksčiau mums pavykdavo išlaikyti tas pačias garantijas, - kartais net jas pagerinti,

nes leido įmonės galimybės. Turbūt atsimenate, kai beveik prieš dešimtmetį mūsų darbdavys net nesileido į kalbas dėl didesnių atlyginimų, nors bendrovė gavo pelno. Tuomet mes mitingavome, grasiuome streikais ir laimėjome. Dabar padėtis kitokia, reikia nuolat eiti į derybas ir atsižvelgiant į sunkią padėtį sugebėti išsiderėti kiek įmanoma geriau darbuotojams.

Klausėme net mokslininkų, profesorių, kokiais argumentais reiktų vadovautis derybose dėl didesnių atlyginimų, geresnių socialinių garantijų. Atsakymas buvo viena reikšmis: papildomos garantijos įmanomos tik iš įmonės pelno. Jeigu įmonė neturi pelno, pajamų, - papildomų garantijų nėra ko nė tikėtis. Kaip tik todėl visame pasaulyje derybos prasideda nuo įmonės ekonominės padėties analizės. O mes surėmę pečius, solidariai dalyvavę protestų akcijose, net ir esant tokioms sudėtingoms sąlygoms dar kai ką išsiderėjome!

Maža to, mes esame pasiekę gero įdirbio santykiuose su darbdaviu. Nėra taip paprasta pasiekti net to, kad darbuotojų atstovai būtų įvertinti ar paprasčiausiai - pripažinti! Tai taip pat labai svarbu, ir, deja, dažnai neįvertinama.

Beje, labiausiai „kritika“ mėgsta užsiimti tie, kurie net nepriklauso profesinei sąjungai. Jie turbūt nežino, kiek yra Lietuvoje įmonių, kuriose profsajungos ignoruojamos arba joms net neleidžiama susikurti.

Gyvename sudėtingu laikotarpiu, nes esama ekonominė santvarka nesudaro sąlygų stabilumui. Todėl kviečiu susitelkti ir vieningai, bendromis pastangomis įveikti sunkų laikotarpį.

SUSITIKIMAS SU AB „ACHEMA“ VADOVYBE

BALANDŽIO 20 D. įvyko AB „Achema“ valdybos ir profesinių sąjungų aktyvo susitikimas. 2014 m. ir 2015 m. I ketvirčio bendrovės veiklos rezultatus pristatė ekonomikos-finansų direktorius E. Venckus, 2015 metų prognozes apžvelgė generalinis direktorius R. Miliauskas ir komercijos direktorius T. Misiūnas. Konstatuota, kad vidutinis darbuotojų darbo užmokesčio yra didesnis už Lietuvos vidurkį, tačiau, jį palyginus su kitomis chemijos pramonės gamyklomis, vis dar matomas ženklus atsilikimas.

AB „Achema“ jungtinės atstovybės pagrindu veikia dvi profesinės sąjungos – Achemos darbuotojų profesinė sąjunga ir AB „Achema“ darbininkų sąjunga – kurioms priklauso 670 narių, arba 46 proc. visų darbuotojų. Profsajungų atstovai patikino,

kad yra pasirengę prisidėti prie darbdavio vykdomų derybų ir kreiptis į Vyriausybę, Energetikos ir kitas ministerijas, Prezidentūrą, į pagalbą pasitelkti regionines, šakines ir nacionalines profesinių sąjungų organizacijas. Situacijai nesikeičiant profsajungos pasiryžusios imtis ir aktyvesnių veiksmų, jei prireiks – viešųjų akcijų.

Didžiausių pretenzijų profesinės sąjungos turi dėl darbo užmokesčio ir premijavimo sistemos. Šiuo metu vyksta derybos dėl jos tobulinimo. Profsajungos atstovai informavo bendrovės vadovybę, kokius klausimus darbuotojai kelia šiuo metu: priedų už stažus ir viršininko fondo atkūrimas; kadru paruošimo padalinio didinimas; darbuotojų trūkumas kai kuriuose padaliniuose; darbininkų kategorijų peržiūrėjimas (kartais vykdomos funkcijos ir prisiimama atsakomybė atitinka aukštesnę kategoriją negu šiuo metu darbininkams yra nustatyta); darbuotojų darbo užmokesčio peržiūrėjimas dėl MMA didinimo Lietuvoje; per mažas darbų saugos finansavimas; kondicionavimo sistemų įrengimas administraciniame pastate; pelno nesiekiančių organizacijų, sporto rėmimas; UAB „Achepak“ atostogų premijos sugražinimas.

Darbuotojams taip pat kelia nerimą netylančios kalbos dėl optimizavimo, etatų mažinimo.

Susitikime nutarta prie viršininko fondo atstatymo reikalo grįžti, kai bus išspręstas gamtinių dujų kainos klausimas. Nutarta išanalizuoti darbuotojų trūkumo problemą ir iš esmės spręsti jaunų specialistų pritraukimo į bendrovę klausimą, o grįžus prie darbo užmokesčio ir skatinimo sistemos, atlikti darbininkų, kurių vykdomos funkcijos ir prisiimta atsakomybė atitinka aukštesnę kvalifikaciją, kategorijų peržiūrą.

Taip pat susitarta, kad priėmus sprendimą didinti šalies MMA, bendrovėje bus svarstomas klausimas dėl darbuotojų darbo užmokesčio pakoregavimo, o išanalizavus 2008 m.–2015 m. I ketvirčio darbų saugai planuotų ir faktiškai skirtų lėšų panaudojimo dinamiką bus imtasi ir didesnio darbų saugos finansavimo reikalų.

Valerijaus Buklajevio nuotr.

DERYBOS DĖL KOLEKTYVINĖJE SUSTABDYTŲ PUNKTŲ

Jau keli mėnesiai vyksta derybos dėl socialinių garantijų, įrašytų 7-ame AB „ORLEN Lietuva“ kolektyvinės sutarties priede. Kolektyvinės sutarties komisija sudaryta iš trijų bendrovės ir trijų Naftininkų profesinės sąjungos atstovų. Darbuotojams atstovauja profsąjungos pirmininkė Virginija Vilimienė, teisininkas - Ramūnas Bertulis ir tarybos narys Sigitas Kazlauskas.

Minėtame priede yra sudėtos tos socialinės garantijos darbuotojams, dėl kurių nepavyko susitarti dėl itin sunkios bendrovės finansinės padėties. Tačiau kolektyvinėje sutartyje yra numatyta, kad dėl jų galima bus atnaujinti derybas kas pusę metų, ką profesinė sąjunga ir padarė.

Darbuotojų atstovų prašymu buvo pateikta informacija apie įmonės finansinę situaciją 2015-iems metams, kuri prognozuojama kur kas palankesnė nei buvo 2014 metais. PKN ORLEN ir AB „ORLEN Lietuva“ valdyboms Naftininkų profesinė sąjunga išsiuntė raštą, kuriame „atsižvelgiant į gerėjančią įmonės finansinę padėtį, taip pat sumažėjusį darbuotojų skaičių ir dėl to sumažėjusį darbo užmokesčio fondą“, prašo skirti lėšų atnaujinti kai kurioms kolektyvinės sutarties nuostatom.

Balandžio 22 d. profesinė sąjunga gavo „ORLEN Lietuva“ generalinio direktoriaus *Irineusz Fařara* atsakymą, kuriame apgailestaujama, kad situacija vis dar sudėtinga. Bendrovės finansiniams rezul-

tatams itin didelę įtaką daranti makroekonomika, todėl „gamykla privalo kaip įmanoma lanksčiau reaguoti į pokyčius, kad užtikrintų veiklos sąnaudų efektyvumą bei išvengtų didelių nuostolių“.

Rašte džiaugiamasi, kad pirmieji 2015 m. mėnesiai bendrovei buvo „gana geri“, tačiau pabrėžiama, kad „metai tik prasidėjo, ir dėl rinkos nestabilumo“ situacija labai greitai gali pasisukti neigiama linkme. „Todėl atsargiai priimame sprendimus dėl ilgalaikių įsipareigojimų“, - gana aptakiai teigiama atsakyme profesinei sąjungai.

Naftininkų profesinės sąjungos atstovai balandžio 28 d. susitikime su administracija pateikė dar vieną pasiūlymą: esant teigiamam metų ketvirčio EBITDA rodikliui, darbuotojams išmokėti 15 proc. dydžio ketvirtinę priemoką. Darbuotojų atstovai taip pat atkreipė dėmesį, kad derybas dėl kolektyvinės sutarties 2014-2015 metams papildymų buvo sutarta baigti iki gegužės 15 d., todėl išreiškė pageidavimą iki šios datos gauti darbdavio atstovų atsakymą dėl pateiktų pasiūlymų.

Darbdavio atstovai informavo, kad šiuo metu dėl vis dar nestabilios įmonės situacijos negali priimti sprendimo ir pasiūlė darbuotojų pasiūlymus svarstyti birželio mėn. Naujausias profsąjungos pasiūlymas bus įtrauktas į visą derybinį paketą dėl kolektyvinės sutarties pakeitimų.

Kitas derybinis posėdis numatytas gegužės 12 dieną.

NUSIVYLĘ DARBUOTOJAI RENGIA SI AKCIJOMS

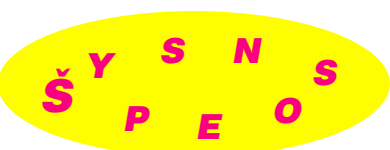
Antrinės AB „ORLEN Lietuva“ bendrovės „Paslaugos tau“ darbuotojai gyvena nežinioje. Nors jiems ir buvo palankūs paslaugų pirkimo konkurso rezultatai, įmonė teikia valymo ir aplinkos priežiūros paslaugas pagrindinei bendrovei, tačiau - tik iki birželio mėnesio. O tuo tarpu „ORLEN Lietuva“ valdyba svarsto UAB „Paslaugos tau“ likimą. Sprendimas turėtų būti priimtas iki gegužės pabaigos.

Kolektyvinė sutartis taip pat iki šiol nėra pasirašyta. Darbdavys nesutinka sutartyje įsipareigoti mokėti 20 proc. priedą prie darbo užmokesčio, o darbuotojai tokiai sutarčiai kategoriškai nepritaria. Nėra įmonėje kol kas ir darbo tvarkos taisyklių, kurios labiau reikalingos darbdaviui, nes reglamentuoja darbo tvarką. Pagal įstatymus taisyklės turėtų būti suderintos su Naftininkų profesinė sąjunga, tačiau ši nesima jų „aprobuoti“, nes dokumente nėra numatyta jokių socialinių garantijų darbuotojams.

Nuo sausio mėnesio priedų prie atlyginimų negaunantys darbuotojai išgyvena ne tik materialinį nepriteklį, bet ir moralinę skriaudą, - jie suvokia socialinę neteisybę ir išgyvena nuolatinę baimę. Su šios bendrovės darbuotojais dažnai susitinkanti Naftininkų profesinės sąjungos pirmininkė Virginija Vilimienė sako, jog čia jau svarstoma, ar ne laikas surengti kokių nors akcijų, kuriomis būtų atkreiptas darbdavių (Lietuvoje ir Lenkijoje) ir visuomenės dėmesys į apgailėtiną UAB „Paslaugos tau“ darbuotojų padėtį.

Nuotr.: balandžio 28 d. darbuotojų atstovų ir valdybos narių susitikimas.

◆ **Visi, kurie rytą pasibudę nusi-
menate, jog vėl reikia į darbą,
pakentėkite: gali būti, kad po
pusmečio neturėsite jokio darbo.**

◆ **Šiandien darbe gavome nuro-
dymą taupyti šilumą ir energiją.
Ant lango užleidau užuolaidas,
išjungiau kompiuterį, telefoną,
šviesą, užrakinau duris.
Išsimiegojau.**

◆ **– Pamirškite viską, ko jus
mokė universitete! Čia jums to
neprireiks.**

– **O aš ir nesimokiau universitete.
– A-a-a... tuomet mums netinkate:
mums reikalingi specialistai su
universitetiniu išsilavinimu.**

◆ **Vienintelė vieta, kur žmonės
stengiasi vienas kito neprarasti, -
tai eilė prie kasos.**

◆ **Neturi pinigų atnaujinti garde-
robui? Pakeisk darbą! Naujam
kolektyvui tavo seni drabužiai
atrodys kaip nauji.**

GINČAS DĖL DARBO GRAFIKŲ

Balandžio 17 d. AB „ORLEN Lietuva“ atstovai informavo profesinės sąjungos atstovus, kad jie planuoja keisti darbo grafikų sudarymo tvarką gamybinių padalinių darbuotojams ir pereiti nuo metams sudaromų prie mėnesinių darbo grafikų, pritaikytų individualiai kiekvienam darbuotojui. Tuo siekiama efektyvinti darbo organizavimą ir atsakyti nereikalingų viršvalandžių. Šiuos ketinimus darbdavio atstovai motyvuoja, esą darbuotojai mažiau pavargs darbe.

Manome, kad šis pokytis daugiausia palies dirbančiuosius keturiomis pamainomis, nes dažnai jiems susikaupta apie 20 viršvalandžių per mėnesį. Vyresnieji profsąjungos atstovai, kurie atstovauja keturiomis pamainomis dirbantiems padalinių profesinės sąjungos nariams, informavo, kad jie nepritaria minėtiems pokyčiams, kadangi neiškvietus darbuotojų į dvi pamainas per mėnesį, mėnesinės darbuotojų pajamos sumažėja apie 100-150 eurų.

Balandžio 27 d. Naftininkų profesinė sąjunga iš Personalo tarnybos atstovų gavo elektroninį laišką, kuriame raginama suderinti pateiktus pamainomis dirbančių darbuotojų darbo režimus. Laiške pažymėta, jog suderinus režimą busiama laikoma, „...kad Bendrovės sudaryti ir patvirtinti darbo grafikai kiekvienam pamainomis dirbančiam darbuotojui ir atitinkantys suderintus darbo režimo kriterijus yra suderinti su Profesine sąjunga ir atskiro derinimo nebereikia.“

Tą pačią dieną profesinė sąjunga raštu kreipėsi į personalo direktorę Birutę Jedlinski informuodama, jog nepritaria individualių darbo grafikų įvedimui. „2014 m. gruodžio mėnesį visų pamainomis dirbančių darbuotojų grafikai 2015 metams buvo įteisinti darbo grafikuose, kurie buvo suderinti su profesine sąjunga, pasirašant profesinės sąjungos pirmininkei. Todėl, bet kokių kitų grafikų, kurie nebuvo suderinti su profesine sąjunga, taikymas darbuotojams bus laikomas Darbo kodekso ir kolektyvinės sutarties pažeidimu“, - teigiama rašte.

Gegužės 7 d. iš personalo direktorės gautame atsakyme išreiškiama bendrovės nuomonė, kad „neigiamai“ darbdavio ketinimų įvesti individualius darbo grafikus atžvilgiu nusistačiusi profesinė sąjunga neva pažeidžia savo įsipareigojimus „netrukdyti darbdaviui vykdyti teisėtą ir motyvuotą sprendimą“.

Pasak direktorės, bendrovė vis tiek ketina nuo 2015 m. birželio mėn. įteisinti naujus darbo grafikus, todėl prašo iki gegužės 12 d. pateikti „aiškų ir motyvuotą atsakymą, kaip Sąjunga ketina suderinti pamainomis dirbančių darbuotojų darbo režimus“.

kronika

Tarybos posėdyje

Gegužės 5 d. įvyko Naftininkų profesinės sąjungos tarybos posėdis. Be tarybos narių, posėdyje dalyvavo AB „ORLEN Lietuva“ personalo direktorė Birutė Jedlinski, personalo administravimo, skatinimo sistemų vadovė Birutė Pakalniškienė, gamybos direktorius Dainius Čiuta. Diskutuota apie darbdavio ketinimus įvesti individualius darbo grafikus pamaininiams darbuotojams. Taryba nutarė tam nepritari.

Taip pat taryboje buvo svarstytas profsąjungos biudžetas, konferencijos organizavimas, įstatų pakeitimai bei kiti klausimai.

Laiko „pirštą ant pulso“

Naftininkų profesinė sąjunga ir UAB „Emas“ administracija baigė derinti bendrovės darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatus. Pirminame, kad darbuotojai pasirinko tokį patį priemokos modelį, kuris taikomas pagrindinėje bendrovėje „ORLEN Lietuva“, t.y. 7 ir 8 procentai. Pagal naująją tvarką „Emas“ darbuotojai darbo užmokesčių gavo jau balandžio mėnesį.

Tačiau tuo profesinei sąjungai rūpesčiai nesibaigė, nes darbdavio atstovai jau inicijuoja tiek minėtų nuostatų, tiek bendrovės kolektyvinės sutarties pakeitimus. Inžinierius, elektros bei automatikos darbus atliekančiai įmonei taip pat nėra lengvi laikai: užsakymai iš už gamyklos ribų yra nenuolatiniai, o vadinamoji motininė bendrovė nedaro nuolaidų net patalpų nuomai (kaip, beje, ir įmonei „Paslaugos tau“).

Naujas tarybos narys

Balandžio 7 d. į Naftininkų profesinės sąjungos tarybą išrinktas vyresnysis profsąjungos atstovas inžinierius Aidias Kemeklis.

Išrinkti nauji DSSK nariai

Kovo 26 d. įvyko darbuotojų saugos ir sveikatos atstovų susirinkimas, kuriame išrinkti nauji Darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto (DSSK) nariai. Susirinkime dalyvavę 23 atstovai į DSSK nuo profesinės sąjungos delegavo Donatą Žirgulį (GP2), Ovidijų Blaževičių (Projektų vykdymo grupė), Virginiją Šakienę (KTC); pakaitiniu nariu išrinktas Voldemaras Stelmokas (GP1). Profesinės sąjungos taryba į komitetą jau yra delegavusi Naftininkų profesinės sąjungos teisininką Ramūną Bertulį.

Pirminame, kad Darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto posėdžiai šaukiami kas trys mėnesiai. Ankstesniosios kadencijos komitete darbuotojams atstovavo Algirdas

Nacys, Genovaitė Malakauskienė, Rolandas Embrasas. Dėkojame jiems už aktyvų darbą!

Kovos dėl Darbo kodekso

Neseniai pasirodė Darbo kodekso projektas, kuris sulaukė daug visuomenės dėmesio. Projekto tikslas – liberalizuoti darbo santykius, palengvinti darbdaviams atleidimo iš darbo sąnaudas bei įvairius atleidimo apribojimus. Todėl projekte numatyta sutrumpinti įspėjimo apie darbo sutarties nutraukimo terminą iki 1 mėn. (vietoj buvusių 2 arba 4 mėn.); sumažinti maksimalų išėtinės išmokos dydį - 1 mėn. vidutinio darbo užmokesčio dydžio (vietoj buvusio maksimalaus 6 mėn.).

Pagrindai nutraukti darbo sutartį nesant darbuotojo kaltės taip pat labai palankūs darbdaviui: pvz., jei darbuotojo atliekama darbo funkcija darbdaviui tampa pertekline arba jei darbdavio netenkina darbuotojo darbo rezultatai, jau esąs pagrindas nutraukti darbo sutartį ir išmokėti jam 1 mėn. išėtinę išmoką.

Projekte yra ir teigiamų nuostatų: „Kolektyvinės sutartys taikomos darbuotojams-jas sudariusių profesinių sąjungų nariams“. Tad nebeliktų nuoskaudų nariams dėl to, kad nepriklausantieji profesinei sąjungai naudojami kolektyvinės sutarties naudingomis nuostatomis nemokėdami profesinės sąjungos nario mokesčio ir taip neprisdėdami prie kolektyvinės sutarties atsiradimo.

Naftininkų profesinė sąjunga pasirengusi sutelkti pajėgas ir paremti nacionalines organizacijas – Lietuvos profesinių sąjungų konfederaciją, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federaciją kaunantis dėl geresnių socialinių garantijų darbuotojams.

Tarpininkavimas

Profesinės sąjungos pirmininkė Virginija Vilimienė ir teisininkas Ramūnas Bertulis nuolat susitinka su AB „ORLEN Lietuva“ padalinių, cechų darbuotojais. Jiems pristatoma bendrovės situacija, darbuotojų atstovavimo aktualijos, kolektyvinių derybų (jei tokios tuo metu vyksta) eiga, aptariami saugos ir sveikatos klausimai ir kt. Profesinės sąjungos nariai pateikia pastabų ir pasiūlymų, gauna atsakymus į rūpimus klausimus.

Pirmininkė ir teisininkas darbuotojų pageidavimus savo ruožtu išsako susitikimuose su įmonės personalo direktore, iš jos gauna aktualios informacijos apie įmonę, jos planus ir pan. Tokie susitikimai taip pat vyksta nuolat, net po kelis kartus per savaitę.